

Секція : «Экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами (промышленности, сельского хозяйства. строительства. транспорта, связи и информатики, сферы услуг)»

Михайленко О.В.

*к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Національного університету харчових технологій
м.Київ, Україна*

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Створення системи характеристик, взаємозв'язок елементів потенціалу підприємства, їх цілеспрямована адаптація до вимог економічної системи реалізується за умови створення додаткової вартості, через прийняту потенціалом матеріально-натуральну форму і кількісне співвідношення його складових частин, відповідності складу і характеристик цих елементів параметрам продукції, що виготовляється.

Процес формування потенціалу підприємства базується на ідентифікації та створенні спектру підприємницьких можливостей, структурній побудові, оптимізації організаційних форм та виробничих процесів.

Питання формування потенціалу підприємства в цілому та кожної його складової окремо вивчали Черников Д., Белова С., Фігурнов Є., Абалкін Л., Мерзликін Г., Іванов М., Олегов Ю., Андреев К., Краснокутська Н., Олексюк О., Бачевський Б., Хомяков В., Белинська В., Федоренко О. та багато інших вітчизняних та зарубіжних науковців. Основними підходами вивчення та формування потенціалу вони визначили системний, маркетинговий, функціональний, відтворювальний, інноваційний, нормативний, комплексний, інтеграційний, динамічний, оптимізаційний, адміністративний, поведінковий, ситуаційний та структурний.

Кожний із перерахованих підходів окремо та в своїй сукупності дозволяють в повному обсязі визначити методичні та методологічні підходи формування системи показників оцінки потенціалу підприємства.

Так системний підхід дозволяє вивчити потенціал підприємства як систему взаємопов'язаних та взаємозалежних складових елементів. Маркетинговий підхід передбачає орієнтацію формування та визначення оцінки прихованих та наявних можливостей підприємства на споживача. Функціональний підхід формування потенціалу підприємства передбачає вивчення можливостей через визначення функцій виробничо-господарської діяльності підприємства (виробництво, реалізація, постачання, фінансування, кредитування тощо) в їх сукупності та формування на підставі їх економічного змісту альтернативних варіантів, що забезпечать максимальну ефективність використання всіх сукупних витрат. Відтворювальний підхід базується на застосуванні певної бази порівняння в процесі планування відтворювального процесу на підставі використання ресурсномістких технологій, випуску високоякісної конкурентоспроможної продукції, більш ефективного використання основних засобів тощо.

Інноваційний підхід спрямований на визначення напрямків активізації інноваційної діяльності із врахуванням виробничих, управлінських, ресурсних галузевих особливостей підприємства. Нормативний підхід базується на застосуванні встановлених нормативів для кожного елементу потенціалу, що відповідають вимогам обґрунтованості, комплексності, узгодженості, науковості, пропорційності, ефективності, перспективності застосування та спрямований на розробку оптимальних, ефективних управлінських рішень.

Комплексний підхід щодо формування потенціалу підприємства передбачає його вивчення як системи в комплексі та взаємоузгодженості елементів цієї системи. Інтеграційний підхід передбачає не лише вивчення зв'язків між елементами потенціалу, але і дослідження чинників, що сприяють їх посиленню. Динамічний підхід формування потенціалу ґрунтується

визначення та оцінці потенціалу при врахування динамічних змін що відбуваються в суспільному житті та виробничо-господарській діяльності.

Оптимізаційний підхід ґрунтується на застосуванні економіко-математичних, економіко-статистичних, традиційних та евристичних методичних прийомів з метою визначення кількісних та якісних характеристик потенціалу для оптимізації процесів використання можливостей підприємства.

Адміністративний підхід характеризується визначенням та регламентацією функцій, обов'язків учасників виробничо-господарського процесу, оптимальним розподілом витрат, пов'язаних із реалізацією елементів потенціалу, що відображаються в нормативних актах та застосовуються за допомогою методів примушування.

Отже, відповідність потенціалу всім вимогам щодо визначення системи, застосування різноманітних підходів щодо його формування на різних рівнях, а саме на інституційному, господарчому та виробничому. Економічна сутність визначених підходів дозволяє визначити взаємозалежність та взаємодію всіх елементів, впорядкованість, що обумовлено рядом закономірностей, серед яких слід виділити цілісність, інтегрованість, комунікативність, ієрархічність, еквіфінальність тощо. Формування структурної моделі потенціалу базується на його виникненні як результаті взаємодії ресурсів, що його забезпечують. При цьому ресурси доцільно вивчати за ступенем належності підприємства та за ступенем реалізації ресурсу в господарському процесі.

Література

1. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. _ Київ, Центр навч. Літ-ри, 2006. – 486 с.
2. Хомяков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства. – К.: Кондор, 2007. – 400с.
3. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, без змін. – К. : КНЕУ, 2006. – 316 с.